

Jakost výrobku

Jakost je vyjádřením UH výrobku!

Jakost = stupeň splnění požadavků souborem inherentních znaků výrobku ! (dle ISO 9000 : 2001)

Jakostní výrobek – nelze chápat **jen jako výrobek bez vad!**

Jakost není jen pouhá shoda s technickou normou! I výrobky bez vad mohou být pro nízkou UH (např. technickou úroveň) neprodejné! Jakost výrobku je výsledkem vzájemné vyváženosti UV výrobku, které zajišťují spokojenost spotřebitele!

Vývoj pojmu jakost

do 2. světové války - jakostní výrobek = výrobek z kvalitních surovin (zaručují vysokou životnost)

50. a 60. léta - jakostní výrobek = výrobek bez vad (vznik oddělení TK)

70. léta - jakostní výrobek = výrobek odpovídající požadavkům a představám spotřebitele (průzkum trhu, vliv na návrh výrobku – tzn. na předvýrobní etapy)

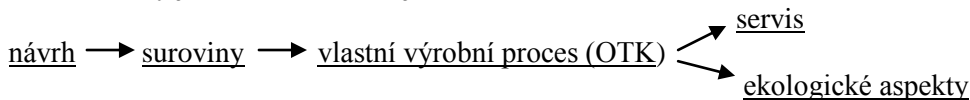
80. léta - jakostní výrobek = ekonomický výrobek (cena, nízké provozní náklady, spolehlivost)

90. léta - jakostní výrobek = výrobek, který předčí přání spotřebitele, přináší nějakou nadstandardní hodnotu (parametr), který ovlivní rozhodnutí spotřebitele.

Např. **servis, ekologické aspekty výrobku, technický parametr, design ...**

Od 90. let se používá pojem **integrální jakost, který vystihuje současné chápání a obsah jakosti!**

Proces tvorby jakosti dnes zahrnuje:

Současný obsah jakosti: Komplexně se posuzují jednotlivé složky (úrovně) jakosti.

1. **technická úroveň**
2. **hygienická úroveň**
3. **ekonomická úroveň**
4. **ekologická úroveň**
5. **estetická úroveň**

Tvorba jakosti

Na procesu vytváření a zajišťování jakosti se podílí :

1. **spotřebitel** – formuluje požadavky na obsah pojmu jakost
2. **výrobce** – vytváří **užitnou hodnotu výrobku**
3. **obchod** - vyvíjí tlak na dodavatele, aby **doložili jakost výrobku**, reaguje na jakostní požadavky spotřebitelů a tím ovlivňuje výrobu
4. **stát** – provádí **aktivní politiku řízení jakosti** pomocí **stanovených řídicích a výkonných orgánů** (ÚNMZ, ČMI, ČIA, zkušebny, inspekce)
Uplatňuje program standardizace jakosti, což je program, který má vést k dosažení a zajištění **standardní jakosti (= normální jakosti)** na těch úrovních jakosti, které **jsou významné z hlediska spotřebitele i státu** – hygienické, ekologické, ekonomické, technické.

Výrobci zaujímají různé přístupy k jakosti (strategie):

- a) **strategie standardní jakosti** – rozhodující je nízká cena
- b) **strategie vysoké jakosti** (nadstandardní) – vysoká cena je vyvážena vysokou jakostí
- c) **strategie času** – výrobce mění sortiment i cenovou politiku podle potřeb trhu (zákazníka)

Současné chápání významu jakosti:

- a) je to jeden z rozhodujících faktorů pro zajištění **konkurenceschopnosti firmy**
- b) významný **faktor pro volbu dodavatele**
- c) stále významnější faktor při **rozhodování spotřebitelů o koupi výrobku**

Hodnocení jakosti

Probíhá na 2 úrovních:

- národní** – v **rámci státu**, posuzuje se, jak výrobek **odpovídá požadavkům ČSN!**
Výrobek je zařazen do některé z **úrovní jakosti**:
nadstandard (výběrová jakost)
standard (normální jakost) – je dále **odstupňována - 1.j. až 4.j.** (volba, písmena A, B)
nestandard (podřadná jakost)
- světové** – posuzuje se, jak výrobek odpovídá **mezinárodním standardům (normám) jakosti**.
Rozlišují se výrobky na **světové úrovni a špičkové světové úrovni** (tzn. výrobky, které předčí výrobky stejné sortimentní skupiny na světovém trhu).

Hodnocení jakosti v ČR provádí:

- výrobci** - v souladu s požadavky norem (ČSN) zařazují výrobek do jakostního stupně a vyznačují ho na obalu
- státní orgány** - hodnotí jakost výrobku pouze na žádost výrobce. **Udělují značku jakosti, která je dokladem zvýšeného zájmu výrobce o jakost!**
- nestátní organizace** – účelové komise, sdružení nebo asociace působící obvykle v rámci jednotlivých odvětví udělují vlastní značky jakosti, které mají:
  - upozornit spotřebitele na jakostní výrobek na trhu**
  - zvýšit národní standard jakosti (úroveň jakosti)**

O značku se **uchází sám výrobce – jedná se o nepovinné hodnocení jakosti!**

Značky jakosti udělované v ČR

a) státními orgány

komisemi, agenturami ... při jednotlivých ministerstvech

Ekologicky šetrný výrobek

uděluje MŽP (Agentura pro ekologicky šetrné výrobky), poskytuje státní garanci minimalizace nepříznivých dopadů na životní prostředí i zdraví spotřebitele. Výrobek je hodnocen **třetí nezávislou stranou**. Výhoda na trhu - výrobek je využíván institucemi, které používají systém zelených zakázek.

Bio produkt

produkt ekologického pěstitelství, bez umělých přísad, uděluje KEZ (pracuje pro MZ)

Značka „Produkt ekologického zemědělství“, v EU - Euroleaf

Klasa A

uděluje MZE v rámci **Národního programu pro podporu domácích potravin**

Vypovídací schopnost – český výrobek z tuzemských surovin, prvotřídní jakost, certifikace výrobního systému nebo HACCP.

CE – Evropská značka shody (certifikační značka)

ověřuje bezpečnost nebo zdravotní nezávadnost. Povinné značení jen pro výrobky stanovené vládním nařízením.

ESČ – ověřuje bezpečnost elektrospotřebičů, uděluje EZÚ

b) nestátními organizacemi

Czech made – uděluje **Sdružení pro Cenu ČR za jakost**, propůjčuje se na **2 roky**, pak musí být znovu ověřena! **Vypovídací schopnost** = český výrobek, max. 30 % dovozových surovin, ověřená jakost, jakost je dlouhodobě stabilní a v rámci ČR je minimálně srovnatelná s nabídkou kvalitních výrobků (služeb) na českém trhu.

Značka QZ – Zaručená kvalita – značka je určena pro textilní a kožedělné výrobky a provozovny čistíren a prádeln! Značku uděluje **SOTEX** ve spolupráci s **ATOK**. **Vypovídací schopnost** = zdravotně nezávadný výrobek, **pravdivé informace** o **vlastnostech, složení a použití výrobku, reklamace bez průtahů**.

Značka Žirafa – zdravotně nezávadná obuv – uděluje ČOA, je určena pro dětskou obuv. Vypovídací schopnost = zdravotně nezávadný, **ortopedicky** vyhovující výrobek!

ČSN EN-TEST - uděluje ČSNI na základě ověření výrobku v nezávislé zkušebně. Výroba je pod stálým dozorem. Vypovídací schopnost – výrobek je bezpečný, správně funguje a jednotlivé části jsou vyrobeny v předepsané kvalitě (ověřená funkce a konstrukce výrobku).

Za poškození dobrého jména značky – pokuta a odebrání značky.

Ekologické značky

Jsou řazeny mezi jakostní proto, že **zaručují vysokou ekologickou úroveň výrobku**, tzn. vypovídají o jedné z **úrovní integrální jakosti**. Další symboly či slovní označení ekologický výrobek nemají požadovanou vypovídací schopnost. Každý stát má pouze **1 oficiální ekologickou značku pro průmyslové zboží a služby!**

Rozdíl mezi značkou DER GRÜNE PUNKT a ekologickými značkami:

Ekologické značky se týkají vlastností výrobku – výrobek je šetrný k životnímu prostředí!

Značka DGP se týká obalu a poskytuje informaci, že je výrobce zapojen do systému likvidace obalů, tzn. finančně přispívá organizaci, která zajišťuje likvidaci obalů na území daného státu! Výrobce tak plní požadavky zákona o obalech!

Ekologická značka EU – Květinka EU

